

Els fundadors i els fedatins

MARY BETH NORTON

Cada vegada que li pregunten sobre les dificultats de les forces americanes a l'hora de reconstruir l'Iraq, al secretari de Defensa Donald Rumsfeld li agrada donar una lliçó d'història. Tot sovint fa referència a "un altre estat que es troba enmig del caos i de la confusió, en un període que es caracteritza pels saquejos, el crim, la gentada assaltant edificis, la fallida de les institucions i de les estructures governamentals que mantenien l'ordre civil, la inflació galopant causada per la manca d'una moneda estable, els seguidors de l'anterior règim que vagaren pels carrers...". Aquest panorama hauria de ser-nos familiar, als americans, diu, perquè es basa "en les descripcions dels historiadors de les condicions en què vivíem a l'Amèrica del 1783". Bé, com a persona que ja fa trenta anys que ensenya i que escriu sobre aquella època, reconec ben poques característiques dels Estats Units postrevolucionaris, en aquesta descripció que en fa Donald Rumsfeld.

Analitzem-ne, primer, les dades objectives. La insistència de Rumsfeld en el fet que la nova nació havia d'haver-se les amb els seguidors del règim anterior, "molts dels quals havien lluitat contra l'exèrcit continental": això no és, de cap manera, cert. Pràcticament tots els que es van manifestar públicament contra la revolució se'n va anar amb les forces britàniques, quan van marxar el 1782 i el 1783, i no sols perquè tenien por —amb raó— que els agrediren: la major part no volien ni sentir a parlar d'uns Estats Units independents.

D'altra banda, la fallida de les estructures governamentals tampoc no va provocar una onada de robatoris i de saquejos. Els historiadors no han descobert proves de cap onada de crims, al llarg de la dècada de 1780, i els estats i els municipis mai no van col·lapsar-se. Tots els nous estats ja havien elaborat esborranys de constitucions cap al 1777, a les ordres del Segon Congrés Continental. Al principi de la dècada de 1780, alguns d'aquests governs es van reorganitzar, però mai no van deixar de funcionar.

I encara més: Rumsfeld sembla que combina el problema de la inflació du-

"Els Estats Units van guanyar la seua guerra. L'Iraq la va perdre. Els iraquians han de crear ara una nova forma de govern sota la supervisió d'un poder d'ocupació"

rant la guerra —en què la moneda continental es deprecia, el 1780, fins a límits insostenibles— amb les circumstàncies posteriors a la guerra, el moment en el qual els estats i el govern de la nació van començar a controlar les finances, molt abans de la redacció de la Constitució.

Almenys Rumsfeld no és un dels "historiadors revisionistes" que el seu cap, el president Bush, ha ridiculitzat. De fet, la interpretació tan primària que fa de la història americana és més vella que l'anar a peu. Van ser els seguidors de la Constitució, ja al segle XVIII els qui van dir que l'època que els EUA estava sota els articles de la Confederació (és a dir, des del 1781 fins al 1788) va ser una època de conflictes i de manca de govern efectiu. Al segle XIX, van perpetuar aquesta idea els historiadors que volien presentar els delegats de la Convenció Constitucional com a salvadors desinteressats de la nació. Els primers historiadors que van rebutjar aquesta visió fosca del 1780 van ser els de l'inici del segle XX.

És cert que hi hagué un cas especial de violència durant la Confederació: la rebel·lió de Shays, a l'oest de Massachusetts, a la fi del 1786 i principi del 1787. Però, en realitat, els amotinats no estaven en contra de la nova nació: s'oposaven als impostos elevats i als judicis hipotecaris contra els propietaris de terra, a Massachusetts. Els rebels, alguns dels quals havien servit a les forces revolucionàries, es veien a ells mateixos com a protectors de les "llibertats i de les propietats de la gent". Massachusetts va po-

der aixafar la revolta de Shaysite còmodament, però l'assemblea legislativa va accedir de sota mà a quasi totes les demandes. Res del que va passar en aquell cas sembla comparable a l'Iraq.

Per tot això, avui els historiadors pensen que el període de la Confederació no va ser caòtic, de confusió, sinó que, més aviat, va ser un primer intent accidentat de crear un govern nacional viable per a les antigues tretze colònies separades. Per això, fins i tot si ignorem els errors de Rumsfeld, pel que fa a les dades objectives, l'analogia que fa amb l'Iraq actual no té ni cap ni peus.

D'una banda, abans de la independència, les colònies americanes no tenien un govern unificat: la revolució i la postguerra van crear la nació. L'Iraq d'abans de la guerra, però, tenia una economia i un govern fortament centralitzats, que ara s'han col·lapsat.

Els Estats Units van guanyar la seua guerra. L'Iraq la va perdre. Els iraquians han de crear ara una nova forma de govern sota la supervisió d'un poder d'ocupació. No va haver-hi cap Paul Bremer a Filadèlfia que ens diguera el que havíem de fer al llarg de la dècada de 1780.

D'altra banda, i potser encara més important, al 1780, els americans ja tenien una tradició d'autogovern i de societat civil que provenia d'uns cent cinquanta anys enrere, amb la fundació de la Casa dels Burgesos de Virgínia, el 1619, i que va continuar en cadascun dels estats. Amb Saddam Hussein, qualsevol indicatiu de societat civil a l'Iraq era suprimit sense miraments, i això al llarg d'unes quantes dècades.

El president Bush ha proposat una iniciativa, que forma part del paquet de mesures a favor de l'educació, per millorar l'ensenyament de la història americana a les escoles públiques. Em pregunte si el secretari de Defensa podrà beneficiar-se'n perquè li refresquen les idees que té sobre l'era revolucionària.

Mary Beth Norton és professora d'Història Americana a la Universitat de Cornell

© The New York Times — EL TEMPS
Traducció: Maite Insa